koteja, mutta miehen vaan viruvat kapakassa siihen asti kunnes ne yöllä suletaan ja sitten useat tulevat kotiin kiroten ja haukkuen. Ja kaikki sitten vaan on muka akan syy. Eräskin nainen, jolla on neljä lasta ja 20 ruokamiestä, tekee kaikki työt ja sittenkin mies sanoo, että "olet pirun laiska, minä tapan sinut!" —Molemmat kokenut.

XIV.

Kovin vähäinen joukko on niitä koteja, missä mies ei pysyisi kotona vaimonsa taloudenhoidon takia. Menen ajatuksissani talo taloita ja punnitsen jokaisen perheen asemaa. Ensiksi on perhe, missä vaimo on mitä mallikelpoisin perheen äiti, vaan mies ei viihdy kotona. Tämä mies ei tosin mene kapakkaan, vaan osaston haalille. Joskus kun ottaa oikkutuulen, menee hän kapakkaan. Toisessa kodissa on vaimo hermotautinen ja lasten synnytyksissä rääkkäytynyt olento, joka ei säästä herjaavia sanoja miehen työstä kotiin tullessa ja tämä mies ei koskaan mene huvittelemaan, vaan toimittaa askareita vaimonsa avuksi kotona. Näissäkin esimerkeissä jo huomaa, ettei se kodin hoito ole aina tekijänä miehen huvinhaluihin.

Sitten on koti, missä viiden kuuden lapsen äiti raihnaisella ruumillaan puuhaa aamusta iltaan kasvollaan leväten hermostunut alakuloisuus, missä hymyilyn aikaansaaminen vaatii ponnistuksia. Naapurilleen ja tuttavilleen hänen täytyy näyttää valheellista hymyä, mutta miehelleen hän mahdollisesti ei voi samalal tavalla teeskennellä. Näille vaimoille ei voi enää asettaa sääntöjä — luulen, että he ovat oppineet ne jo kokemustensa perusteella. Ja luulenpa ettei heidän miehensäkään heiltä enempää vaadi, kun näkevät että vaimo parhaansa koettaa.

Löytynee joitakin, jotka eivät näin suurten ponnistusten uhraamisella palvele kotiansa ja miestänsä, vaikka heillä olisi siihen tilaisuus. Mutta näissä oloissa ei vaimo valitse asemaansa, vaan menee huvitilaiuuksiin miehensä mukana ja silloin he ovat yhdessä poissa kotoa.

Kaikkia kodin ihanteita on mahdoton näissä oloissa täydelleen kenenkään työläisen toteuttaa, huolimatta siitä kuinka paljon porvarit meitä ripittävät ja opettavat. Olosuhteet täytyy saada muutettua sellaiseksi, että meilläkin olisi tilaisuus ensiksikin kehittää itsemme ihmisiksi ja sitten elää ihmisinä.

MANDA HILL.

XV.

Ne ovat aineelliset olot, jotka määräävät henkisen tasonkin, se on varma tosiasia. Katsotaanpa nyt poikaa ja tyttöä, jotka seurustelevat keskenään ja pitävät toisistansa hyvinkin paljon ja kun kerran toisistansa pitävät, niin joskus unohtavat olevat olot ja rakastavat kuin kaksi vapaata kottaraista. Ja he puhelevat omasta kodista ja tyttö kuvittelee mielessään miten hän sen kotilieden ääressä sitten häärii. Terve tyttö omaa aidin vaiston mysökin ja kaikki näyttää vaan pelkältä onnelta. Mutta pojan työpaikka ei näytä olkein luotettavalta. Ja hän miettii, että miksi eivät nuo toiset ukkomiehet tuon onnellisemmalta näytä. Silloin tyttö huomaa pojasta että jotakin on tapahtunut. Hän ei ole aina yhtä hilpeä kuin ennen. Tätä jatkuu ja viimein tyttö saa kuulla että sitä omaa kotia ei tulla perustamaan — ei ainakaan vielä, rahaa puuttuu. Mitä tyttö tästä arvelee, sen voimme arvata. Hän tuntee, että hänen elämänsä on mennyttä. Hän tietää, että kaikki häntä nyt sormellansa osottavat. Ja hänessä syntyy inho ihmisiä kohtaan. Ja jos sitten joskus vihdään aineellisen tuen vuoksi, niin on hän henkisesti kuitenkin ainaiseksi murtuut. Ainoastaan harvat voivat uhrata elämää vastaan, uskaltaa kutkea omilla jaloillaan maailman vastamäkeä. M. N.

XVI.

Tämä avioliitossa olevien miesten kotona pysyminen, on tähän saakka ollut salaisuuden hunnuila verhottu, mutta Toverittaressa joku "Ukko" sen meille naisille on tehny päivän selväksi. Ei oppi ojaan kaada, eikä tieto syrjähän sysäjä, sanoo vanha sananlasku. Mutta kaikenlaiset opit eivät ole aina tepsiviä. Muitten neuvojen mukana puhuu ukko puhtaudesta. Puhtaus kyllä on elämän toinen puoli. En ole elämässäni mitään vihannut niin paljon kuin likaista ihmistä, mutta elämäni polkua kulkiessa olen tavannut enemmän lakista miehiä kuin naisia. Olen joskus joutunut niinkin korkealle, että olen voinut näille arvossapidetyille kaksilahkeisille mojakka-sappaa pitää. Mutta sinäpä sitä oli yrittämistä, että voin pitää heidän "petiruumansa" osaksikaan puhtaana ja hyvänhajuisena.

Mutta "Ukko" puhuikin vaan naimisissa olevista miehistä ja heidän makuuhuoneistaan. Annan kyllä myöten, että puhdas ja siisti se saa olla ja kaikki muutkin huoneet, mutta kaikkia miehiä ei mikään maailman puhtaus ja viekkaus saa kotona pysymään.

Vuosia takaperin sattui minulle eräs naapuri. Hiljan kodin perustaneet. Vaimo oli siisti, hyvin puettu, huoneet niitä siistimmässä järjestyksessä ja vaimo käyttäytyi kaikin puolin mallikelpoisesti. Mutta kun tämän kauniin kodin mies tuli illalla kotiin työstä, niin hätähätää syödä hotasi, painoi lakin syvälle päähänsä ja marssi — kapakkaan.

(Tämän kirjoituksen loppuosa on minulta hävinnyt, joten en osaa panna riimimerkkiä alle, mutta kaipa kukin omansa tuntee. — Toim.)

XVII.

Vaikkakin nykyinen yhteiskuntajärjestelmä tekee mahdottomaksi todellisen kodin perustamisen työläisten kesken, niin kauan kuin se ei takaa työläisille leivän ansaitsemismahdollisuutta. On siitä paljon varjopuolia avioelämässä, jotka ovat poistettavissa nykyistenkin olosuhteiden vallitessa.

Mennään me naiset ensin omaan itseemme. Olen lukenut monen perhee äidin kirjoituksista, kuinka hän on koettanut olla Jannelle mieliksi, katsoen että kaikki on aina valmista, paikattua ja parsittua. Ja ruoka odottamassa pöydässä, koska Janne suvaitsee tulla syömään. Myönnän, että tuo kaikki on hyvä. Mutta yksistään se ei tule takaamaan onnea aviopuolisoiden välillä. Jos hieman tarkistamme, miten me perheen äidit kulutamme loma-ajat — silloin, kun käymme kylässä toisten perheen äitien luona. Kuinka usein keskustellaan näissä kahvipidoissa mitään hyödyllistä, jotain joka olisi kohottavaa, ylösrakentavaa? Eikö usein tuhlata tuntikausia aivan jonkin joutavaan lörpöttelyyn ja parhaimmassa tapauksessa tutkitaan niitä "kuninkaan kirjoja"? (Kuulen jo edeltäkäsin soraääniä, että kuinka silloin, kun on työstä väsynyt, voi ruveta ajattelemaan ja puhumaan politiikasta ja puoluekysymyksistä. Hyvä kun saa edes joskus lystiä pitää.) Mutta tyhjä suukopu ei ainakaan virkistä väsyneitä hermoja. Kun palaa kotiinsa on mieli yhtä tyhjä kuin se oli kylään lähtiessäkin. Eikö olisi parempi, etät nämä ajat käytettäisiin tietojen hankkimiseen, sillä ainoastaan "tieto" on se pohja, jolle onnellinen avioelämä voidaan luoda.

Meidän on turhaa vedota säälintunteisiin, toivoa että miehet kiinnittäisivät suurempaa huomiota meidän wyökkiaskareisiimme, sillä vaikka me laittaisimme heille kuinka mukavat olot kotona, nimittäin mitä tulee taloudenhoitoon, niin jollemme me omaa viasiamme tietomäärää yleisistä kysymyksistä niin että voimme niistä keskustella ja pohtia miestemme kanssa, kaista huomiotamme muillekin asioille kuin mitkä koskee taloudenhoitoon, niin meidän "Jannemme" edelleenkin tulevat hakemaan viihdytystä loma-aikoinaan kodin seinien ulkopuolelta.

Me naiset olemme oppineet jo kyllin uhraamaan. Nyt meidän on jo opittava vaatimaan elämältä meille kuuluva osamme. Mutta se ei tule siitä, että me ristissä käsin istumme ja odotamme, että miehet osain muokkaavat yhteiskuntaolot paremmiksi. Ei ee meidät "Janit" ole niin pahoja kuin oletamme, emme voi syyttää heitä, jos he päivän raskaan työskentelyn jälkeen etsivät jotain virkistystä. Jos eivät he löydä sitä kotoa — hakevat he sitä muualta. Jos me naiset teemme kaikkemme kartuttaaksemme tietovarastoamme, että voimme tosiseikkoihin vedoten pontia kaikkia kysymyksiä, eikä säälin tunteisiin vedoten, pyytäen ja — panetellen, kuten tähän asti, tulevat miehemme viihtymään kotona. Ja varmasti silloin tulee olemaan parempi yhteis-ymmärrys aviopuolisoiden kesken.

Rakkauden ja onnen perustana ei saa olla alistuminen ja uhrautuvaisuus. Meidän täytyy olla täysin tietoisia vallitsevista oloista ja niistä johtuvista nurinkurisuuksista. Niin miesten kuin naistenkin. Ainoastaan itsetietoinen imes ja nainen voi luoda onellisen avioelämän. Siis, enemmän vaica. Me naiset voimme sitä haikkia, jos vaan todella koetamme.

HILJA.

ÄITI

Kirj. Meta Liljenthal.

Rauha oli palautunut pieneen eturintamakylään — rauha ja kevät. Maisema säteili huhtikuun auringon paisteessa, täyttäen jokaisen kolkan ja raon lämmöllä ja valolla, herättäen linnut ja avaten nuput ja pukien niityt kukilla. Luontoäiti, ikuisessa hedelmällisyydessään, ikuisessa tuhlaavaisuudessaan, elämä antavien voimien rajattomuudessa, hymyili. Se hymyili niinkuin sodan painajaista ei koskaan olisi ollutkaan, niinkuin noita laaksoja ja mäkiä tuhannet ja tuhannet sotilaat eivät olisi tallanneet äskettäin, harhaillen edestakaisin, ryöstäen, polttaen ja hävittäen; jättäen jälkeensä veren ja hävityksen, tuskan ja kuoleman jälet. Kaukana mäen rinteellä, missä hautaamattomien kuolleitten ruumiit lepäsivät auringonpaisteessa, tuhatkaunot alkoivat nyökäytellä kauniita, pieniä päitään. Ylitse hiiltyneiden raunioiden, jotka kerran olivat olleet ihmisasunnoita, villikuusama kasvoi. Kentillä, jotka olivat kahden kansakunnan nuorukaisten veren kastelemat, korsia ja lehtiä, pehmeine vihreine värivivahduksineen kohosi maasta, luvaten ruokaa eläville. Missä kuulohermoja särkevä tykin jyrinä oli täristänyt maata, haavotettujen ja kuolevien huudot olivat tunkeutuneet ilman lävitse, siellä ei ollut nyt muuta ääntä kuin nuorten lehtien kahinaa tuulessa, puron lorinaa sammaleisen pohjansa päällä, ja kumppaneitaan etsivien lintujen rakkauden kutsuntaa puiden latvoissa.

Mutta raatajat kentällä eivät nähneet kevään juhlimista, eivätkä kuulleet luontoäidin ääntä, joka kutsui lapsiaan. He näkivät vain muutaman jalan maata, jota he olivat uupunein raajoin viljelemässä. He ainoastaan kuulivat lapion ja kuokan äänen. Sininen taivas ja auringonpaiste, aukenevat kukat ja lintujen laulut eivät merkinneet heille mitään. Heidän silmänsä olivat luodut maahan, heidän hartiansa olivat kumarassa maahan päin, ja maahan olivat heidän virkeytensä ja iloisuutensa murskattuna ja sydämensä särkyneinä. Ainoastaan lyhyt vuosi sitten peltojen viljelijät olivat olleet miehiä, voimakkaita, rivakoita miehiä, enin osa niistä elämän parhaassa kukoistuksessa ja reippaudessa. He olivat raataneet pitkät päivät hartiat kumarassa ja silmät luotuina maahan, mutta siitä huolimatta he olivat kuulleet kevään kutsun ja tunsivat kevään aaltoilevan ruumiissaan. He olivat kuunnelleet kumppaneitaan etsivien lintujen laulua, sillä heilläkin oli kumppaneita odottamassa tuonnempana olevassa kylässä. Kun päivän työt oli tehty, he olivat nähneet savukiehkurain kohoavan pienten kotiensa savutorvista ja naiset olivat heitä vastassa ovilla ja lapset olivat juosseet heitä vastaan. Nuorukaiset olivat vieneet rakastettunsa kylän nurmikolle, tahi kulkeneet heidän kanssaan käsikädessä kuunvalossa, niinipuiden alla. Nyt nuorukaiset ja keskiikäiset miehet, vankat maanviljelijät, puolisot ja rakastajat olivat poissa. Pieni kylä oli autio, oli vain muutamia vanhoja miehiä ja naisia, muutamia lapsia ja raajarikkoja.

Työläiset pellolla olivat naisia. Siellä oli kaiken ikäisiä ja monen mallisia naisia, nuoria naisia, ja naisia, jotka olivat ryppyisiä ja harmahapsisia ja pieniä tytönpalleroita, jotka juuri kukoistivat niinkuin kukat. Siellä oli vankkajäsenisiä, kovakätisiä maalaisnaisia, jotka käsittelivät työaseitaan taitavuudella ja pitkäaikaisella kokemuksella ja siellä oli toisia pehmeävartaloisia valkeakätisiä, jotka eivät koskaan ennen olleet tehneet karkeaa maatyötä. Näin ei tullut kysymykseen mitä joku pystyi tekemään tahi mitä oli tottunut tekemään. Lääkärin tytär, joka oli käynyt koulua kaupungissa ja kylän ompelijatar, jonka hennot sormet olivat käsitelleet neulaa ja lankaa, raatoivat rinnakkain karkeimman maalaisnaisen

(Jatkoa viidennellä sivulla)

Kenkiä

jotka tyydyttävät kaikkia. Jos haluatte sopivia, kestäviä ja samalla aistikkaita KENKIÄ, tulkaa katsomaan meidän jalkinevarastoamme. Me voimme tyydyttä teitä.

Bee Hive

ASTORIA, OREGON

NEW YORKIN SUOM. NAISTEN

OSUUSKOTI

JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO

241 Lenox Ave. & 122 St.

Telefooni: 813 Morning side

NAISTEN OSUUSKOTI, 2185—15th St., San Francisco. Telef. Market 3958.

NAISTEN OSUUSKOTI
2185—15th St.
SAN FRANCISCO, CAL.
Telefooni: Market 3958
SAN FRANCISCO